

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКРАЇНИ
«БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
доцент _____ І.В. Геруш
“28” _____ 2020 р.

ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни
«ПСИХІАТРІЯ ТА НАРКОЛОГІЯ»

Галузь знань 22 Охорона здоров'я
(код і назва галузі знань)

Спеціальність 225 Медична та психологічна реабілітація
(код і назва спеціальності)

Освітній ступінь магістр
(магістр, бакалавр, молодший бакалавр)

Курс навчання 5

Форма навчання денна
(денна, заочна, дистанційна)

Кафедра нервових хвороб, психіатрії та медичної психології ім. С.М. Савенка
(назва кафедри)

Схвалено на методичній нараді кафедри нервових хвороб, психіатрії та медичної психології ім. С.М. Савенка „20” серпня 2020 року (протокол № 1).

Завідувач кафедри

В.М. Пашковський
(підпис)

В.М. Пашковський

Схвалено предметною методичною комісією з терапевтичних дисциплін „20” серпня 2020 року (протокол № 11).

Голова предметної методичної
комісії

В.К. Тащук
(підпис)

В.К. Тащук

Чернівці – 2020

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	фармації
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	1. Русіна Світлана Миколаївна – доцент кафедри, кандидат медичних наук, rusina.svetlana@bsmu.edu.ua 2. Карвацька Наталія Семенівна – доцент кафедри, кандидат медичних наук, karvatska.natalia@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/nervovih-hvorob-psihiatriyi-ta-medichnoyi-psihologiyi-im-s-m-savenka/
Веб-сайт кафедри	http://nerv.bsmu.edu.ua/
E-mail	psychiatry@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, вул.Мусоргського 2.
Контактний телефон	+38 (0372) 4 07 04

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	4
Загальна кількість годин	120
Лекції	10
Практичні заняття	60
Самостійна робота	50
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Психіатрія – наука, яка вивчає етіологію, патогенез, методи діагностики, лікування, профілактики, реабілітації та експертизи психічних розладів.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-u-vdnzu-bukovinskij-derzhavnij-medichnij-universitet.pdf>);
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/bdmu-instrukciya-shhodo-oczinyuvannya-%D1%94kts-2014-3.pdf>);
- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/reworks.pdf>);
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/07/polozhennya-pro-apelyacziyu-rezultativ-pidsumkovogo-kontrolyu-znan.pdf>);
- Кодекс академічної доброчесності (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/kodeks_academic_faith.pdf);
- Морально-етичний кодекс студентів (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/ethics_code.docx);
- Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/antiplagiat-1.pdf>);
- Положення про порядок та умови обрання студентами вибіркового дисципліни (https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/nakaz_polozhennyh_vybirkovi_dyscypliny_2020.pdf);

- Правила внутрішнього трудового розпорядку Вищого державного навчального закладу України «Буковинський державний медичний університет» (<https://www.bsmu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/03/17.1-bdmu-kolektivnij-dogovir-dodatok.doc>).

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів вищої освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролів без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами вищої освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та викладачами, медичним персоналом закладів охорони здоров'я;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами вищої освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5.ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Назва дисципліни	Зміст дисципліни, який необхідний для вивчення психіатрії та наркології
Анатомія	Будова головного мозку.
Нормальна фізіологія. Патофізіологія.	Функції головного мозку. Фізіологія вищої нервової діяльності.
Патологічна фізіологія	Патологічна фізіологія вищої нервової діяльності
Патологічна анатомія	Патологічні прояви в головному мозку при екзогенних і ендогенних психозах.
Генетика	Спадково обумовлені психічні розлади.
Біохімія	Біохімічні зміни в генезі ендогенних і екзогенних психічних розладів.
Психологія, медична психологія	Психічні функції здорової людини. Свідомість і самосвідомість. Розлади психічних функцій при соматичних захворюваннях.
Пропедевтика внутрішніх хвороб	Методика обстеження хворого. Методи і оцінка лабораторних та інструментальних досліджень.
Нервові хвороби	Патологія головного мозку, що супроводжується психічними розладами.
Нейрохірургія	Травматичні ушкодження головного мозку, що супроводжуються психічними розладами.
Внутрішні хвороби, ендокринологія	Клініка внутрішніх і ендокринних захворювань, що супроводжуються психічними розладами. Роль соматичних порушень в розвитку та перебігу психічних

	розладів.
Мікробіологія і інфекційні хвороби	Збудники інфекційних захворювань центральної нервової системи. Клініка інфекційних захворювань, які супроводжуються психічними розладами.

5.

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

6.1. Мета викладання навчальної дисципліни «Психіатрія, наркологія» є придбання студентами теоретичних знань практичних навичок первинної діагностики, лікування, профілактики психічних розладів, психосоціальної реабілітації пацієнтів з психічними розладами, в тому числі обумовлених прийомом психоактивних речовин, необхідних на первинному рівні надання медичної допомоги.

6.2. Завдання: вивчення етіології, патогенезу, типів перебігу та клінічних проявів психічних та психосоматичних розладів, визначення попереднього діагнозу психічних та психосоматичних розладів, тактики ведення пацієнтів з психічними розладами, використання методів профілактики психічних та психосоматичних розладів.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА:

7.1. інтегральні:

- здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, хімічних, технологічних, біомедичних та соціально-економічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; ясно і недовозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової та нефахової аудиторії.

7.2. загальні:

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вчитися і бути сучасно навченим.

КЗ 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії.

7.3. спеціальні (фахові, предметні):

- навички опитування та клінічного обстеження пацієнта;
- здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних факторів на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції в цілому;
- здатність до проведення комплексної експертизи;
- здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, проведення заходів щодо забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

8.1.Знати:

1. Предмет, завдання психіатрії та наркології
2. Основні етапи розвитку психіатрії та досягнення вітчизняних вчених
3. Структура психіатричної та наркологічної допомоги, психіатричної лікарні й диспансеру.
4. Принципи догляду за психічно хворими.
5. Основні етіопатогенетичні механізми розвитку психічної патології
6. Правові принципи психіатричної допомоги. Сучасна концепція охорони психічного здоров'я в Україні.
7. Роль лікаря соматичного профілю в наданні медичної допомоги хворим із симптоматичними психічними порушеннями.
8. Перша і невідкладна допомога хворим із психічними порушеннями, основні

показання до госпіталізації.

9. Методика клініко-психопатологічного дослідження.

10. Поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання, характеристика реєстрів психічних розладів, синдромологічна та нозологічна класифікація психічної патології

11. Принципи та методи лікування психічних захворювань та розладів.

12. Принципи та методи психосоціальної реабілітації психічно хворих та профілактики психічних захворювань. Психосвіта.

13. Класифікація та визначення порушень відчуттів та сприймань.

14. Класифікація та визначення порушень пам'яті.

15. Класифікація та визначення порушень мислення та інтелекту.

16. Класифікація та визначення порушень емоцій.

17. Класифікація та визначення порушень ефекторної сфери.

18. Синдроми пригнічення та потьмарення свідомості.

19. Особливості догляду, спостереження, транспортування хворих із порушенням свідомості.

20. Непсихотичні синдроми: астенічний, невротичні (неврастенічний, obsесивно-фобічний, дисморфобічний, істеричний), депресивні, іпохондричні, соматоформні.

21. Психотичні синдроми: депресивні, маніакальні, параноїдні, паранойяльні, дисморфоманічні, кататонічні, гебефренічні, деліріозні, онейроїдні, аментивні, астенічної сплутаності свідомості, сутінкового стану свідомості, галюцинозу.

22. Дефектно-органічні синдроми: психоорганічні, Корсаковський амнестичний, олігофренії, деменції, психічного маразма.

23. Основні психопатологічні синдроми дитячого віку: дитячого аутизма, гіпердинамічний, дитячих патологічних страхів, інфантилізму.

24. Основні клінічні форми соматогенних психозів.

25. Основні принципи терапії, реабілітації та профілактики психічних розладів при ендокринних та соматичних захворюваннях.

26. Класифікація психічних порушень при гострих та хронічних інфекціях.

27. Психічні розлади у ВІЛ-інфікованих.

28. Принципи лікування психічних розладів при гострих і хронічних інфекціях.

29. Психічні порушення внаслідок черепно-мозкової травми, їх лікування та профілактика.

30. Клінічні особливості психічних розладів при гострих отруєннях та хронічних інтоксикаціях.

31. Особливості психічних порушень, які викликані екологічно несприятливими факторами.

32. Профілактика та лікування психічних порушень внаслідок промислових, побутових, лікарських інтоксикацій і екологічно несприятливих впливів.

33. Поняття, психоактивних речовин, феноменів вживання та залежності, наркоманічного синдрому.

34. Просте алкогольне сп'яніння, його ступені, індивідуальні особливості, діагностика, патологічне алкогольне сп'яніння, надання медичної допомоги при гострих алкогольних отруєннях.

35. Алкоголізм, його критерії, стадії, діагностика алкогольного абстинентного стану, медична допомога.

36. Металкогальні психози: діагностика початкових проявів, попередження подальшого розвитку, лікування.

37. Алкогольні енцефалопатії.

38. Організація наркологічної допомоги.

39. Клінічні особливості психічних розладів внаслідок вживання опіатів, канабіоїдів, седативних та снодійних препаратів, кокаїну та інших психостимуляторів, галюциногенів, літких розчинників, нікотину, кофеїну вмішуючих продуктів.

40. Поняття психогенного розладу, класифікація невротичних та пов'язаних зі

стресом розладів.

41. Клінічні особливості емоційно-стресових та адаптаційних реакцій, неврозів: неврастенії, тривожних розладів, obsесивно-компульсивного розладу, дисоціативних розладів, депресивних та соматоформних розладів, посттравматичного стресового розладу.

42. Профілактика та лікування невротичних та пов'язаних зі стресом розладів.

43. Шизофренія: визначення, основні клінічні форми та типи перебігу шизофренії.

44. Принципи терапії шизофренії.

45. Клінічна картина афективних розладів. Біполярний афективний розлад та рекурентний депресивний розлад.

46. Принципи терапії хворих на афективні розлади.

47. Суїцидальна поведінка при психічних захворюваннях. Антисуїцидальна терапія. Психопрофілактика суїцидальної поведінки.

48. Епілесія. Класифікація. Психічні порушення у хворих на епілепсію. Принципи терапії хворих на епілепсію та психічних порушень.

49. Епілептичний статус і лікувальні заходи щодо виведення хворого з цього стану.

50. Розлади особистості та поведінки у дорослих, фактори, що сприяють їх розвитку. Основні принципи терапії, реабілітації та профілактики розладів особистості та поведінки у дорослих.

51. Порушення розумового розвитку. Принципи терапії, корекції, експертизи, реабілітації. Організація навчально-виховного та трудового процесу.

52. Розлади спектру аутизму. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування. Принципи терапії та реабілітації, профілактика.

8.2. Вміти:

1. Провести клінічне обстеження хворого та описати психічний статус.
2. Проаналізувати дані клінічного та параклінічного дослідження та поставити попередній діагноз психічного або психосоматичного розладу.
3. Визначити психотичний чи непсихотичний рівень психічного порушення у хворого.
4. Визначити наявність у хворого показань для невідкладної госпіталізації.
5. Вирішити клінічну задачу з діагностування та надання невідкладної допомоги (при психомоторному збудженні, при епілептичному статусі, ускладненнях лікування психотропними препаратами, відмові від їжі, ступорі).
6. Вирішити клінічну задачу з визначення тактики ведення хворого з психічним розладом або алежністю.
7. Визначити рівень соціальної небезпеки, ризик аутоагресії психічно хворого, дати направлення на консультацію до лікаря-психіатра.
8. Призначити один із адекватних стану хворого психотропних препаратів у дозах, відповідних до віку хворого.
9. Дати психоосвітні рекомендації хворому та його родичам.

- 8.3. Демонструвати:

- Призначати невідкладну медичну допомогу при тяжких психічних розладах;
- Визначати тактику ведення хворих з психічними розладами;
- Визначати у комплексі етіологічні фактори, патогенетичні механізми, типи перебігу та клінічних проявів психічних і психосоматичних розладів;
- Використовувати методи профілактики психічних та психосоматичних розладів;
- Ставити попередній діагноз психічних та психосоматичних розладів.

- .

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин (4 кредити ЄКТС) – 1 модуль «Психіатрія і наркологія», який складається з 7 змістових модулів.

Тематична структура модуля (змістових модулів)

МОДУЛЬ. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХІАТРІЇ І НАРКОЛОГІЇ ЗАГАЛЬНА ПСИХОПАТОЛОГІЯ ТА СПЕЦІАЛЬНА (НОЗОЛОГІЧНА) ПСИХІАТРІЯ

Змістовий модуль 1. Загальні питання психіатрії та наркології

Тема 1. Предмет і завдання психіатрії та наркології, історія розвитку. Організація допомоги хворим із психічними порушеннями. Особливості структури психіатричної лікарні й диспансеру. Принципи догляду за психічно хворими.

Предмет і завдання психіатрії та наркології, їх місце серед інших розділів медичної науки. Логіка і психологія як необхідні складові елементи діагностичного та лікувально-реабілітаційного процесу в роботі лікаря будь-якої спеціальності. Найважливіші етапи розвитку психіатрії, роль психофізіологічних і психоаналітичних теорій у поясненні психічних і психопатологічних явищ.

Значення наукових праць: І.М.Сеченова, І.П.Павлова, І.М.Балінського, С.С.Корсакова, В.Х.Кандинського, П.А.Бутковського, А.І.Геймановича, В.П.Протопопова, І.А.Поліщука, Я.П.Фрумкіна, Є.А.Попова, К.І.Платонова, Н.П.Татаренко та інших вчених у розвитку вітчизняної психіатрії.

Вплив сучасного рівня розвитку загальної та спеціальної патології, загальної і медичної психології, соціально-економічного стану суспільства і масової свідомості на розуміння суті психічної патології та ставлення до хворих із психічними розладами. Запобігання поширенню псевдонаукових, містичних та магічних методів так званого "зцілення" хвороб.

Значення спадковості, соціально-економічних, екологічних і психологічних чинників у формуванні психічних розладів. Значення стану адаптаційних механізмів організму і ЦНС для збереження психічного здоров'я, його розлади під впливом несприятливої спадковості і набутої психопатологічної схильності, соматичних захворювань, інтоксикацій (екологічних, промислових, побутових, психоактивними речовинами, лікарських тощо), фізичних, психічних травм, інших шкідливих впливів на головний мозок і психіку в етіології психічних розладів і захворювань.

Основні патогенетичні механізми психічної патології (біохімічні, імунологічні, нейрорефлекторні, нейродинамічні тощо).

Принципи амбулаторної і стаціонарної допомоги хворим на психічні розлади залежно від їх етіології, клінічних проявів і особливостей перебігу. Правові принципи психіатричної допомоги. Десять принципів ВООЗ стосовно захисту прав психічно хворих. Сучасна концепція охорони психічного здоров'я в Україні.

Роль лікаря соматичного профілю в наданні медичної допомоги хворим із симптоматичними (особливо межовими непсихотичними) психічними порушеннями. Сучасна структура організації психіатричної допомоги. Особливості структури стаціонарів для психічно хворих дорослих і дітей.

Перша і невідкладна допомога хворим із психічними порушеннями, основні показання до госпіталізації. Особливості транспортування психічно хворих, які знаходяться в стані збудження. Правила утримання хворого. Сучасні методи корекції збудження. Особливості догляду за психічно хворими (дорослими та дітьми). Принципи організації психіатричної допомоги на селі. Роль дільничного та сімейного лікаря, лікарів різних спеціальностей у виявленні психічних захворювань і розладів, у наданні медичної допомоги хворим, організації лікування та вирішенні питань соціального забезпечення.

Організація амбулаторної психіатричної допомоги. Структура психіатричного та наркологічного диспансеру. Виявлення ранніх форм психічних захворювань. Облік груп хворих із непсихотичними психічними розладами та психозами. Особливості роботи лікаря з психічно хворими, які знаходяться вдома. Патронажна робота. Денні стаціонари. Послідовний зв'язок у роботі диспансерів і психіатричних стаціонарів. Амбулаторне лікування хворих із різними захворюваннями, підтримуюча терапія, особливості її організації, її значення для охорони здоров'я. Проблеми реадптації та реабілітації психічно хворих.

Тема 2. Методи психіатричного дослідження. Класифікація психічних розладів, поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання, реєстри психічних розладів. Загальні принципи лікування, реабілітації та експертизи психічних захворювань і розладів.

Клініко-психопатологічне дослідження. Метод спостереження і самоспостереження. Цілеспрямована психологічна бесіда: анамнез життя, анамнез захворювання (зі слів хворого та осіб, які знають хворого), описання психічного статусу. Етіологічний метод. Поведінкові прояви психічних розладів. Поняття адекватності, адаптації та критики свого стану. Метод психоаналізу та психодинамічного спостереження.

Катамнестичний аналіз медичної документації. Особливості психіатричної документації (історія хвороби, оформлення рецептів тощо).

Експериментально-психологічний, патопсихологічний та параклінічні (рентгенологічні, томографічні (КТ, ЯМР), електрофізіологічні, лабораторні, епідеміологічні, генетичні) методи дослідження. Значення перерахованих методів у психіатричній діагностиці.

Поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання. Питання класифікації психічних розладів. Синдромологічна та нозологічна класифікація психічної патології (за клінічними формами, тяжкістю порушень психіки, перебігом, етіологією та патогенезом).

Поняття про реєстри психічних розладів як основу класичної психіатричної діагностики. Характеристика реєстрів психічних розладів. Співвідношення реєстрів, симптомів, синдромів та нозологічних одиниць. Поняття психотичного та непсихотичного розладу, органічного дефекту психіки.

Розділ психічних розладів Міжнародної класифікації хвороб 10-го перегляду.

Принципи та підходи в терапії психічних захворювань і розладів. Методи активної біологічної терапії: шоківі (інсулінокоматозна, атропінокоматозна, електросудомна терапія), пірогенна терапія (сульфозином, пірогеналом), краніоцеребральна гіпотермія. Основні показання та протипоказання.

Психофармакотерапія: класифікація основних груп препаратів: нейролептики, транквілізатори, антидепресанти, ноотропи, психостимулятори, антипароксизмальні, антипаркінсонічні (коректори). Лікування хворих на СНІД. Підтримуюча терапія. Препарати пролонгованої дії. Виписка рецептів згідно тематики практичного заняття.

Поняття про психохірургію, її відмінність від нейрохірургії.

Методи психотерапії: сугестія, гіпносугестія, наркосугестія, психоаналіз, психодинамічна терапія. Аутогенна релаксація. Психотерапія хворих на СНІД.

Показання до застосування нетрадиційних методів лікування: голкорексфлексотерапія, гірудотерапія.

Трудотерапія. Соціотерапія, арттерапія. Принципи реабілітації психічно хворих.

Принципи трудової експертизи. Критерії працездатності психічно хворих. Тимчасова непрацездатність, стійка втрата працездатності. Інвалідність з дитинства.

Принципи військової експертизи. Порядок направлення на військову експертизу. Визначення придатності до несення військової служби осіб із різними психічними порушеннями.

Судово-психіатрична експертиза. Права і обов'язки експерта в судово-психіатричній експертизі. Критерії осудності та неосудності. Примусове лікування в судово-психіатричній практиці. Поняття дієздатності, опікуєнства й опіки.

Змістовий модуль 2. Загальна психопатологія

Тема . Порушення відчуттів та сприймання.

Порушення відчуттів: гіперестезії, гіпестезії, анестезії, сенестопатії. Порушення сприймань: ілюзії (афективні, інтерпретативні, парейдолічні). Психосенсорні розлади: метаморфопсії та порушення схеми тіла (аутометаморфопсії). Галюцинації: прості і складні; зорові, слухові, нюхові, тактильні, смакові. Справжні галюцинації та псевдогалюцинації.

Імперативні, коментуючі і нейтральні галюцинації. Гіпнагогічні та гіпнапомпичні галюцинації. Нормальне і патологічне фантазування (патологія уявлення).

Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів відчуттів, сприймань і уявлень. Методи виявлення розладів відчуттів і сприймань.

Тема 4. Порушення пам'яті.

Патологічне посилення пам'яті – гіпермнезія. Патологічне ослаблення пам'яті – гіпомнезія. Утрата пам'яті – амнезія (репродукційна, фіксаційна, ретроградна, антероградна, лакунарна, тотальна, афектогенна, прогресуюча). Парамнезії: псевдоремінісценції, конфабуляції, криптомнезії, екмнезії та дизмнезії. Особливості розладів пам'яті при різних захворюваннях.

Психофізіологічні та нейропсихологічні основи розладів пам'яті. Методи виявлення розладів пам'яті.

Тема 5. Порушення мислення.

Порушення мислення за темпом (сповільнення, зупинка, прискорення), за логічним зв'язком (деталізація, персеверація, паралогічне мислення, резонерство, аутичне, символічне, аморфне, розірваність, незв'язність (інкогерентність), ментизм). Нав'язливі ідеї (хворобливого міркування, нав'язливий рахунок, нав'язливі спогади тощо). Надцінні ідеї (винаходу та відкриття, ревнощів, сутяжництва, іпохондричні тощо). Маячні ідеї (стосунку, переслідування, отруєння, впливу, шкоди, ревнощів, величності, самоприниження, самозвинувачення, іпохондричні, релігійні тощо). Індуковані маячні ідеї. Первинні маячні ідеї (інтерпретативні), вторинні маячні ідеї (почуттєві).

Порушення мовлення: прискорення, сповільнення, заїкання, шепелявість, картавість, логоклонія тощо.

Тема 6. Порушення інтелекту.

Порушення інтелекту: деменція (лакунарна, тотальна, епілептична, шизофренічна). Розумова відсталість (олігофренія), межова розумова відсталість, інфантилізм.

Психофізіологічні і нейропсихологічні основи розладів мислення та інтелекту. Методи виявлення розладів мислення та інтелекту.

Тема 7. Порушення емоцій.

Порушення сили емоцій – патологічне посилення позитивних емоцій (гіпертимія, ейфорія, манія, морія, екстаз); патологічне посилення негативних емоцій (гіпотимія, депресія, меланхолічний раптус, хвороблива анестезія психіки, страх, тривога). Патологічне послаблення емоцій (апатія, емоційна холодність, емоційна тупість). Порушення стійкості емоцій (емоційна лабільність, слабодухість, експлозивність, емоційна інертність (торпідність). Порушення адекватності емоцій (неадекватність емоцій, амбівалентність, фобії, дисфорії, патологічний афект). Сомато-вегетативні ознаки емоційних розладів.

Методи виявлення порушень емоцій.

Тема 8. Порушення ефекторної сфери та уваги.

Вольові розлади: абулія, гіпобулія, гіпербулія, парабулії. Розлади потягів: посилення, послаблення, збочення інстинктів. Комппульсивні потяги (дромоманія, дипсоманія, наркоманія, піроманія, міфоманія, ігрова залежність (гемблінг), інтернет-залежність тощо). Obsесивні потяги. Амбітендентність. Психомоторні розлади: збудження, ступор, паракінезії (парамімії, манерність, стереотипії, ехо-симптоми).

Розлади уваги: підвищене відволікання, підвищена прикутість, підвищена виснажливість.

Методи виявлення порушень ефекторної сфери та уваги.

Тема 9. Порушення свідомості та самосвідомості.

Стан свідомості при стомленні, під час сну та сновидінь, афективне звуження свідомості. Синдроми виключення свідомості: обнубіляція, сомнолетність, оглушення, сопор, кома. Синдроми потьмарення свідомості: астеничної сплутаності, деліріозний, онейроїдний, аментивний, синдром сутінкового стану свідомості. Синдроми дереалізації та деперсоналізації.

Особливості догляду, спостереження та транспортування хворих із порушенням свідомості. Методи визначення стану свідомості.

Тема 10. Психопатологічні синдроми

Поняття і визначення психопатологічного синдрому та симптому. Анатомо-фізіологічна основа психопатологічних синдромів. Класифікація психопатологічних синдромів (за переважними порушеннями визначеної психічної сфери, за регістром).

Межові непсихотичні синдроми: астенічний, невротичні (неврастенічний, obsесивно-фобічний, дисморфобічний, істеричний), депресивний, іпохондричний, соматоформні.

Психотичні синдроми: галюцинаторний, іпохондричний синдром Котара, синдром Кандінського-Клерамбо, параноїдний, параноїяльний, парафренічний, депресивний, маніакальний, дисморфоманічний, кататонічний, гебефренічний, деліріозний, онейроїдний, аментивний, хореатичний, астенічної сплутаності свідомості, сутінковий.

Дефектно-органічні синдроми: психоорганічний, Корсаковський, амнестичний, олігофренічний (розумової відсталості), дементний, психічного маразму.

Значення діагностики психопатологічного синдрому для вибору метода невідкладної терапії та наступного обстеження хворого.

СПЕЦІАЛЬНА (НОЗОЛОГІЧНА) ПСИХІАТРІЯ. ЕНДОГЕННІ ПСИХІЧНІ РОЗЛАДИ.

Змістовий модуль 3. Поліетіологічні (ендогенні, судинні, старечі) психічні розлади

Тема 11 Шизофренія, шизотипні та маячні розлади.

Визначення поняття. Шизофренія як нозологічна форма в історичному аспекті. Епідеміологія. Основні гіпотези патогенетичних механізмів при шизофренії (нейрохімічна, психоаналітична, соціо-культуральна). Преморбідні особливості. Клінічні прояви: розщеплення, основні („негативні”) симптоми (аутизм, емоційне збіднення, розлади асоціативного процесу, ефекторно-вольові порушення), продуктивні симптоми. Основні клінічні форми: параноїдна, проста, гебефренічна, кататонічна, недиференційована, постшизофренічна депресія, резидуальна шизофренія.

Типи перебігу хвороби: безперервно-прогресивний, приступоподібно-прогресивний, періодичний. Кінцевий стан шизофренії. Поняття дефекту, типи дефектів. Діагностика шизофренії: психопатологічний та експериментально-психологічний методи. Диференційна діагностика, включаючи інфекційні захворювання.

Лікування шизофренії: інсуліно-коматозна, пірогенна, електросудомна, фармакотерапія: показання та протипоказання. Застосування нейролептиків, антидепресантів, транквілізаторів. Психотерапевтична допомога. Підтримуюча терапія, трудотерапія, соціотерапія. Профілактика рецидивів, соціально-реабілітаційні заходи. Експертиза: трудова, військова, судово-психіатрична.

Шизотипні та маячні розлади. Умови виникнення, сприятливі чинники, клінічні симптоми, лікування, кінцевий стан. Індукований маячний розлад. Шизоафективні розлади. Сучасні уявлення про генезис, поширеність. Клінічна симптоматика. Лікування шизоафективних розладів.

Тема 12. Афективні розлади

Визначення поняття, поширеність. Маніакально-депресивний психоз. Клінічні прояви маніакальної та депресивної фаз. Інтермісія. Типи перебігу. Соматичні еквіваленти ендогенної депресії, триада Протопопова. Маскована депресія, її соматовегетативні та психопатологічні ознаки. Гіпоманії. Субдепресії. Циклотимія. Особливості нагляду за хворими у стані депресії. Принципи профілактики й терапії афективних психозів. Диференційна діагностика, включаючи інфекційні захворювання. Протирецидивна терапія при маніакально-депресивних психозах. Немедикаментозні методи лікування депресивних розладів. Проблеми експертизи та медико-соціальної реабілітації хворих на афективні психічні порушення.

Тема 13. Епілепсія.

Визначення епілепсії, її поширеність. Етіологія та патогенез епілепсії. Поняття про епілептичне вогнище. Пароксизм, його клінічна характеристика. Первинна (генуїнна) та вторинна (симптоматична) епілепсія, особливості їх виникнення та перебіг. Поняття про епілептичні реакції та епілептиформний синдром. Класифікація епілепсії: генералізована та фокальна (локальна, парціальна). Класифікація епілептичних пароксизмів. Прості парціальні

напади (без порушення свідомості): моторні, сенсорні, із вегето-вісцеральними проявами, із порушенням психічних функцій (дисфазичні, дисмнезичні, із порушенням мислення, афективні, з ілюзіями, із складними галюцинаціями). Комплексні парціальні напади (із порушенням свідомості). Генералізовані напади (абсанси, міоклонічні, клонічні, тонічні, тоніко-клонічні, атонічні). Вторинно-генералізовані напади. Епілептичний статус. Епілептичні психози. Зміни особистості у хворих на епілепсію. Диференційна діагностика епілепсії з різними захворюваннями, що супроводжуються судомою, включаючи інфекційні захворювання (лихоманкова стадія). Діагностичне значення клініко-психопатологічного обстеження, електрофізіологічних методик.

Принципи лікування епілепсії (комплексність, аналіз етіологічних та провокуючих чинників, особливостей клініки). Антипароксизмальні препарати, методики їх застосування. Невідкладна допомога при епілептичному статусі. Методи лікування дисфорій, порушених станів свідомості та інших епілептичних психозів. Принципи медико-соціальної реабілітації. Трудова, військова та судово-психіатрична експертиза.

Тема 14. Психічні порушення при судинних захворюваннях головного мозку.

Непсихотичні, психотичні, дефектно-органічні психічні розлади. Діагностичні критерії судинних психозів. Особливості судинної деменції. Принципи профілактики, лікування, експертизи та соціально-трудової реабілітації хворих

Тема 15. Передстаречі (інволюційні) та старечі психози.

Загальна характеристика та класифікація психічної патології похилого і старечого віку. Етіологія, патогенез психічних розладів похилого та старечого віку. Функціональні психічні порушення: клімактеричні, неврозоподібні стани, пресенильні психози (депресія, параноїд), функціональні психози старечого віку – клінічні варіанти, перебіг, кінцевий стан, лікування та профілактика. Сенильні та пресенильні деменції – хвороба Альцгеймера, Піка, стареча деменція, деменція при хворобі Паркінсона. Клінічні особливості, перебіг, кінцевий стан, лікування, профілактика.

СПЕЦІАЛЬНА (НОЗОЛОГІЧНА) ПСИХІАТРІЯ ЕКЗОГЕННІ ПСИХІЧНІ РОЗЛАДИ

Змістовий модуль 4. Екзогенні психічні розлади

Тема 16. Психічні порушення при інфекційних захворюваннях.

Етіопатогенетичні механізми ураження головного мозку при загальних і внутрішньомозкових інфекціях. Екзогенні типи реакцій (за К.Бонгофером). Психічні порушення при гострих інфекціях. Розлади психіки при хронічних інфекціях та у ВІЛ-інфікованих. Перебіг, прогноз, принципи лікування, профілактика, експертиза та соціально-трудова реабілітація.

Тема 17. Психічні порушення при черепно-мозкових травмах.

Особливості психічних розладів у найгостріший, гострий та пізній періоди травматичної хвороби. Резидуально-органічні наслідки черепно-мозкових травм. Перебіг, принципи лікування, профілактики, експертизи та соціально трудової реабілітації хворих.

Тема 18. Психічні розлади при пухлинах головного мозку, соматичних та ендокринних захворюваннях.

Основні клінічні форми соматогенних психічних розладів. Особливості психоорганічного синдрому. Ендокринний психосиндром Манфреда Блейлера. Психічні порушення при вагітності, у післяпологовому та лактаційному періодах. Перебіг, прогноз, принципи лікування, профілактики, експертизи та соціально-трудової реабілітації хворих.

Змістовий модуль 5. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання психоактивних речовин та залежності від них

Тема 19. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю.

Просте алкогольне сп'яніння, його ступені, індивідуальні особливості, діагностика, надання невідкладної медичної допомоги при гострих алкогольних отруєннях. Патологічне сп'яніння: діагностика, судово-психіатрична експертиза. Побутове пияцтво.

Алкоголізм (залежність від алкоголю), його критерії, наркоманічний синдром при алкоголізмі. Діагностика абстинентного синдрому, медична допомога. Стадії алкоголізму, особливості деградації особистості. Особливості алкоголізму у підлітків і жінок. Сомато-неврологічна симптоматика при алкоголізмі.

Гострі металкогольні психози. Затяжні металкогольні психози. Алкогольні енцефалопатії. Алкогольна депресія. Лікування металкогольних психозів.

Організація наркологічної допомоги, наркологічні диспансери, наркологічні кабінети, організація анонімного лікування хворих на алкоголізм. Методи лікування алкоголізму, профілактика алкоголізму та його рецидивів. Питання реабілітації.

Експертиза хворих (трудова, судово-психіатрична, військова). Добровільне та примусове лікування хворих.

Тема 20. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання наркотичних речовин.

Залежність від опіоїдів, канабіоїдів, психостимуляторів (амфетаміну, ефедрону, кокаїну), галюциногенів, барбітуратів. Стадії наркоманій, перебіг, кінцевий стан. Лікування і профілактика наркоманій. Особливості наркоманій у підлітків і жінок.

Тема 21. Інтоксикаційні психози

Інтоксикаційні психози (алкогольні (металкогольні) та інші психічні розлади. Клініка, діагностика, лікування, профілактика, реабілітація.

Тема 22. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання речовин, які не внесені у державний перелік наркотиків.

Залежність від транквілізаторів, снодійних, холінолітичних препаратів, кофеїну, летких розчинників. Тютюнова залежність (стадії, перебіг, кінцевий стан). Особливості токсикоманій у підлітків і жінок. Лікування та профілактика токсикоз

СПЕЦІАЛЬНА (НОЗОЛОГІЧНА) ПСИХІАТРІЯ.ПСИХІЧНІ РОЗЛАДИ ЗРІЛОЇ ОСОБИСТОСТІ (ПСИХОПАТІЇ).

Змістовий модуль 6. Психогенні психічні захворювання

Тема 23. Психогенні захворювання. Невротичні, пов'язані зі стресом розлади.

Визначення поняття. Класичне вчення про психогенії. Емоційний стрес та психічна травма. Загальна характеристика захворювань, що пов'язані з емоційно-стресовим та психотравмуючим впливом на людину, їх поширеність, медичне та соціальне значення. Етіологія і патогенез, роль спадковості, набутих чинників, особливостей характеру людини. Класифікація психогенії.

Визначення понять. Емоційно-стресова та адаптаційна реакції, неврози, їх поширеність. Етіологія і патогенез неврозів, їх класифікації, розподіл за клінічною картиною і перебігом (короткочасні гострі, пролонговані, хронічні, невротичний розвиток). Клінічні особливості, які загальні для усіх неврозів, а також характерні для окремих форм: неврастенії, істерії, неврозу нав'язливих станів, депресивного, іпохондричного, дисморфофобічного, страху, нервової анорексії, невротичних порушень органів чуття (глухонімота, анестезії тощо) та деяких інших органів і систем організму.

Неврастенія, її клінічні форми (гіперстенічна, гіпостенічна, лабільна, інертна).

Фобічні розлади (агорафобія, соціальні фобії, основні специфічні ізольовані фобії). Тривожні розлади (епізодична пароксизмальна тривожність, генералізований тривожний розлад, змішаний тривожно-депресивний розлад).

Обсесивно-компульсивний (ананкастичний) розлад: переважно нав'язливі думки та роздуми, переважно компульсивні дії (нав'язливі ритуали), інші обсесивно-компульсивні розлади (нав'язливі емоції, рухи, спогади тощо).

Дисоціативні (конверсійні, істеричні) розлади: дисоціативні амнезія, фуга, ступор, транс та одержимість, дисоціативні рухові розлади („істеричні паралічі”), дисоціативні конвульсії, анестезія або втрата чуттєвого сприйняття („істеричні сліпота, глухота” тощо).

Депресивні невротичні розлади.

Лікування та профілактика неврозів.

Тема 24. Неврастенія. Дисоціативні (конверсійні) розлади. Обсесивно-компульсивний розлад (невроз нав'язливих станів). Етіологія і патогенез. Клініка, діагностика, лікування, реабілітація.

Тема 25. Реакція на важкий стрес. Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР). Реактивні психози.

Визначення поняття. Причини ПТСР. Клінічні особливості: емоційна відчуженість, заціпеніння почуттів і уникнення стимулів, що могли б викликати спогади про травму. Вегетативні розлади. Порушення соціального функціонування. Тенденції – суїцидальні та до зловживання психоактивними речовинами. Профілактика і лікування.

Загальна характеристика. Гострі реактивні психози: фугіформна реакція, гострі істеричні психози, паморочний стан, реактивна сплутаність, реактивний ступор, параноїдна реакція. Затяжні реактивні психози, загальні клінічні ознаки, критерії Ясперса. Реактивна депресія, реактивний параноїд, індукований параноїдний психоз, марення глухуватих, затяжний реактивний ступор. Наслідки перенесених реактивних психозів, їх терапія, експертиза, профілактика, реабілітація.

Змістовий модуль 7. Розлади зрілої особистості (психопатії). Розумова відсталість. Психічні та поведінкові розлади, які починаються в дитячому та підлітковому віці. Розлади, пов'язані з фізіологічними та сексуальними порушеннями.

Тема 26. Розлади зрілої особистості та поведінки у дорослих (психопатії). Визначення поняття. Історичний огляд. Роль вітчизняних та іноземних вчених у вивченні цієї патології. Поширення. Етіологічні чинники та патогенетичні механізми формування психопатій. Основні ознаки психопатій. Клінічні форми психопатій, їх динаміка. Диференційна діагностика. Принципи лікування, профілактики, експертизи та соціально-трудова реабілітації. Патохарактерологічний розвиток особистості, його відмінність від психопатії. Клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика. Перебіг та прогноз. Лікувально-корекційні заходи. Питання експертизи та реабілітації.

Тема 27. Розумова відсталість (РВ).

Визначення поняття “РВ” (олігофренія). Поширення, соціо-культуральні особливості. Етіологія та патогенетичні механізми формування РВ. Класифікація РВ. Ступені та клінічні форми РВ: легкий (дебільність), помірний та важкий (імбецильність), глибокий (ідіотія). Сомато-неврологічні симптоми. Диференційна діагностика із дефектними станами іншої етіології. Динаміка РВ. Принципи лікування, медико-педагогічна корекція. Соціально-трудова реабілітація. Профілактичні заходи. Експертиза РВ. Межова РВ та психофізичний інфантилізм. Принципи корекції, реабілітації та експертизи.

Тема 28. Поведінкові розлади, які пов'язані з фізіологічними порушеннями

Розлади прийому їжі: нервова анорексія, нервова булімія, переїдання, блювання; розлади сну: безсоння, сноходіння, нічні страхи і кошмари;. Діагностичні критерії, лікування, профілактика. Медико-психологічна допомога особам з розладами фізіологічних функцій.

Тема 29. Поведінкові та емоційні розлади, які починаються в дитячому та підлітковому віці. Гіперкінетичні розлади та розладами статевого потягу.

. Діагностичні критерії, лікування, профілактика. Медико-психологічна допомога дітям та підліткам з поведінковими і емоційними розладами. та розладами статевого потягу: сексуальна відраза, відсутність сексуального задоволення, відсутність генітальної реакції, Оргазмічна дисфункція, передчасна еякуляція, вагінізм, Диспарейнія, підвищений статевий потяг. Психологічні і поведінкові розлади, пов'язані з сексуальним розвитком і орієнтацією

Тема 30. Підсумковий модульний контроль

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Усьо го	Денна форма у тому числі					Усь ого	Заочна форма у тому числі		
		Аудитор ні		С.р.	Інд .	Аудито рні		С.р.	Інд.	
		Л	П			Л				П
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Змістовий модуль 1. Загальні питання психіатрії та наркології										
Тема 1.Предмет і завдання психіатрії та на ркології, історія розвитку. Організація допомоги хворим із психічними порушеннями. Особливості структури психіатричної лікарні й диспансеру. Принципи догляду за психічно хворими	6	1	2	3						
Тема 2. Методи психіатричного дослідження. Класифікація психічних розладів, поняття психопатологічного симптому, синдрому та захворювання, реєстри психічних розладів. Загальні принципи лікування, реабілітації та експертизи психічних захворювань і розладів	18	1	2	15						
Змістовий модуль 2 Загальна психопатологія										
Тема 3. Порушення відчуттів та сприймання	5	1	2	2						
Тема 4. Порушення пам'яті..	2		2							
Тема 5. Порушення мислення	2		2							
Тема 6. Порушення інтелекту	2		2							
Тема 7. Порушення емоційу	2		2							
Тема 8. Порушення волі	2		2							
Тема 9. Порушення свідомості	2		2							
Тема 10. Психопатологічні синдроми	3	1	2							
Змістовий модуль 3. Поліетіологічні (ендогенні, судинні, старечі) психічні розлади										
Тема 11 Шизофренія, шизотипні та маячні розлади.	3	1	2							
Тема 12. Афективні розлади	3	1	2							
Тема 13. Епілепсія.	2		2							
Тема 14. Психічні порушення при судинних захворюваннях головного мозку.	2		2							
Тема15.Передстаречі(інволюційні) та старечі психози.	2		2							
Змістовий модуль 4. Екзогенні психічні розлади										

Тема 16. Психічні порушення при інфекційних захворюваннях	2		2							
Тема 17. Психічні порушення при черепно-мозкових травмах.	2		2							
Тема 18. Психічні розлади при пухлинах головного мозку, соматичних та ендокринних захворюваннях	32	2	2	28						
Змістовий модуль 5. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання ПАР та залежності від них.										
Тема 19. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання алкоголю.	2		2							
Тема 20. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання наркотичних речовин.	2		2							
Тема 21. Інтоксикаційні психози	2		2							
Тема 22. Психічні та поведінкові розлади внаслідок вживання речовин, які не внесені у державний перелік наркотиків.	2		2							
Змістовий модуль 6. Психогенні психічні розлади										
Тема 23. Психогенні захворювання. Невротичні, пов'язані зі стресом розлади	4	2	2							
Тема 24. Неврастенія. Дисоціативні (конверсійні) розлади. Обсесивно-компульсивний розлад (невроз нав'язливих станів	2		2							
Тема 25. Реакція на важкий стрес. Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР). Реактивні психози.	2		2							
Змістовий модуль 7. Розлади зрілої особистості (психопатії). Розумова відсталість. Психічні та поведінкові розлади, які починаються в дитячому та підлітковому віці. Розлади, пов'язані з фізіологічними та сексуальними порушеннями.										
Тема 26. Розлади зрілої особистості та поведінки у дорослих (психопатії).	2		2							
Тема 27. Розумова відсталість (РВ).	2		2							
Тема 28. Поведінкові розлади, які пов'язані з фізіологічними порушеннями	2		2							
Тема 29. Поведінкові та емоційні розлади, які починаються в дитячому та підлітковому віці. Гіперкінетичні розлади та розладами статевого потягу.	2		2							

Підсумковий модульний контроль	2		2						
УСЬОГО ГОДИН	120	10	60	50					

11.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ п/п	Тема лекції	К-ть год.	Приміт ка
1	2	3	4
1.	Предмет і завдання психіатрії та наркології. Сучасний стан психіатрії і наркології. Місце психіатрії серед інших медичних дисциплін. Основні етапи розвитку. Поняття про психічні розлади, їх поширення. Організація психіатричної та наркологічної служби в Україні.	1	
2.	Патологія пізнавальних процесів: відчуттів та сприйняття, пам'яті, уваги, мислення, інтелекту та психопатологічні синдроми з частковим порушенням свідомості.	1	
3.	Патологія афективної, вольової сфери та потягів та психопатологічні синдроми розладів емоцій і почуттів, порушення ефекторної сфери. Патологія свідомості. Психопатологічні синдроми із загальним (виключенням) свідомості, потьмаренням (сплутаністю) свідомості і звуженням поля свідомості Психопатологічні синдроми Їх діагностичне значення.	2	
4	Екзогенні психічні розлади: психічні розлади при соматичних захворюваннях і ендокринопатіях; інфекційних захворюваннях; черепно – мозкових травмах; інволюційних, старечих, судинних психозах; спричинені вживанням алкоголю,наркотиків та токсичних речовин.	2	
5	Шизофренія. Етіологія, патогенез. Клініка, перебіг, систематика шизофренії. Диференційна діагностика. Ядерні форми шизофренії. Лікування, профілактика.	1	
6	Афективні розлади. Біполярний афективний розлад (МДП). Циклотимія. Психічні розлади при епілепсії. Клініка, діагностика, лікування.	1	
7	Емоційний стрес і психічна травма. Загальна характеристика психогенних розладів та їх класифікація. Загальна характеристика невротичних розладів. реактивних психозів. Розлади зрілої особистості і поведінки у дорослих (психопатії). Розумова відсталість. Психопатії Поведінкові та емоційні розлади, які починаються в дитячому та підлітковому віці. Гіперкінетичні розлади.	2	

Всього 10 годин

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Тема практичного заняття	К-ть год.	Примітка
1.	Предмет і завдання психіатрії та наркології. Організація психіатричної допомоги в Україні. Структура психіатричної лікарні, психоневрологічного і наркологічного диспансерів. Показання та протипоказання для госпіталізації психічно хворого у психіатричну лікарню. Госпіталізація психічно хворого у стані психомоторного збудження. Закон України „Про психіатричну допомогу”.	2	
2.	Методи дослідження (обстеження) психічно хворих: (клініко-психопатологічний, експериментально-психологічні, патопсихологічні, рентгенологічні, генетичні, електрофізіологічні, біохімічні та інші). Схема історії хвороби психічно хворого. Загальні принципи лікування, реабілітації та експертизи психічних захворювань і розладів	2	
3	Патологія відчуттів та сприйняття. Методи виявлення. Психопатологічні синдроми розладів сприйняття, їх діагностичне значення. Курація хворих.	2	
4	Патологія пам'яті та уваги. Методи дослідження. Психопатологічні синдроми порушеної пам'яті, їх діагностичне значення. Курація хворих.	2	
5	Патологія мислення. Методи виявлення. Психопатологічні синдроми розладів мислення, їх діагностичне значення. Курація хворих.	2	
6	Патологія інтелекту. Методи дослідження розладів інтелекту. Психопатологічні синдроми розладу інтелекту. Курація хворих.	2	
7	Розлади афективно-вольової сфери. Психопатологічні синдроми розладів емоцій і почуттів, їх діагностичне значення. Курація хворих.	2	
8	Патологія волі та потягів.	2	
9	Патологія свідомості.	2	
10	Психопатологічні синдроми, їх діагностичне значення.	2	
11	Шизофренія. Сучасний стан питання про сутність шизофренії. Загальні закономірності клініки та перебігу. Курація хворих.	2	
12	Біполярний афективний розлад (МДП). Маніакальний епізод. Депресивний епізод. Циклотимія. Клініка, діагностика, лікування. Курація хворих.	2	
13	Психічні розлади при епілепсії. Постійні і пароксизмальні психічні розлади. Клініка, діагностика, лікування, реабілітація. Курація хворих.	2	
14	Психічні розлади при церебральному атеросклерозі, гіпертонічній і гіпотонічній хворобах та порушеннях мозкового кровообігу. Клініка, діагностика, лікування, реабілітація. Курація хворих.	2	
15	Передстаречі (інволюційні) та старечі психози. Психічні розлади при атрофічних процесах головного мозку (хвороба Альцгеймера, хвороба Піка, хвороба Паркінсона, хорея Гентінгтона). Клініка, діагностика, лікування. Догляд і нагляд. Курація хворих.	2	
16	Психічні порушення при інфекційних захворюваннях та мозкових інфекціях (енцефаліти, менінгіти). Нейросифіліс: сифілітичні психози, прогресивний параліч. Клініка, діагностика, лікування, реабілітація. Курація хворих.	2	
17	Розлади психічної діяльності при черепно-мозкових травмах і їх наслідках. (Травматичні психози). Клініка, діагностика і лікування, реабілітація. Курація хворих.	2	
18	Психічні розлади при пухлинах головного мозку, соматичних захворюваннях і ендокринопатіях. Психосоматичні захворювання. Клініка, діагностика, лікування, реабілітація. Курація хворих.	2	
19	Психічні та поведінкові розлади, спричинені вживанням алкоголю (алкогольна хвороба). Клініка, діагностика, лікування, реабілітація, профілактика. Курація хворих.	2	

20	Психічні та поведінкові розлади, спричинені вживанням психоактивних речовин – наркоманії (седативної, стимулюючої дії, психоделічних речовин). Клініка, діагностика, лікування, реабілітація, профілактика. Курація хворих.	2	
21	Інтоксикаційні психози (алкогольні (металкогальні) та інші психічні розлади. Клініка, діагностика, лікування, профілактика, реабілітація. Курація хворих.	2	
22	Психічні та поведінкові розлади, спричинені вживанням психоактивних речовин – токсикоманії (седативної, стимулюючої дії, психоделічних речовин). Клініка, діагностика, лікування, реабілітація, профілактика. Курація хворих.	2	
23	Психогенні захворювання. Невротичні, пов'язані зі стресом розлади. Визначення понять. Етіологія і патогенез. Загальна характеристика клінічної картини. Курація хворих.	2	
24	Неврастенія. Дисоціативні (конверсійні) розлади. Обсесивно-компульсивний розлад (невроз нав'язливих станів). Етіологія і патогенез. Клініка, діагностика, лікування, реабілітація. Курація хворих.	2	
25	Реакція на важкий стрес. Реактивні психози. Посттравматичний стресовий розлад. Розлади адаптації. Діагностичні критерії, лікування і профілактика. Курація хворих.	2	
26	Розлади зрілої особистості та поведінки у дорослих (психопатії). Патологічний розвиток особистості. Клініка, перебіг, діагностика, надання медичної та психологічної допомоги. Реабілітація. Курація хворих з психопатизацією.	2	
27	Розумова відсталість (олігофренія). Клінічна картина. Критерії діагностики (клінічний, шкільний, соціальний, психометричний). Корекція поведінки. Лікування, профілактика.	2	
28	Поведінкові розлади, які пов'язані з фізіологічними порушеннями. Розлади прийому їжі (нервова анорексія, нервова булімія, переїдання, блювання). Діагностичні критерії, лікування, профілактика. Розлад сну неорганічної природи (безсоння, сноходіння, нічні страхи і кошмари).	2	
29	Поведінкові та емоційні розлади, які починаються в дитячому та підлітковому віці. Гіперкінетичні розлади. Розлади статевого потягу (сексуальна відраза і відсутність статевого потягу, оргазмічна дисфункція, передчасна еякуляція, вагінізм, диспарейнія, підвищений статевий потяг). Психічні і поведінкові розлади, пов'язані із сексуальним розвитком і орієнтацією. Діагностичні критерії, лікування, профілактика.	2	
30	Підсумковий модульний контроль	2	

Всього: 60 годин

13.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№№ п/п	Тема самостійної роботи	К-ть годин	Приміт- ка
1	2	3	4
1.	Психічні розлади при захворюваннях серця (ішемічна хвороба серця, інфаркт міокарда, стенокардія, вади серця).	2	
2.	Психічні розлади при захворюваннях печінки (гепатити, гостра жовта атрофія печінки, гепатолентикулярна дистрофія, цироз). Діагностика. Лікування.	2	
3.	Психічні розлади при захворюваннях шлунку і дванадцятипалої кишки (гастрити, дуоденіти, виразкова хвороба). Діагностика. Лікування.	2	
4.	Психічні розлади при захворюваннях легенів (пневмонія, туберкульоз, бронхіальна астма). Діагностика. Лікування.	2	
5.	Психічні розлади при захворюваннях крові (лейкози, анемії). Діагностика. Лікування.	2	

6.	Психічні розлади при захворюваннях щитовидної і пара-щитовидних залоз (базедова хвороба, мікседема (гіпотиреоз), гіпо- і гіперпаратиреїдизм). Діагностика. Лікування.	2	
7.	Психічні розлади при аддисонової хворобі, акром-галії, гіпофізарній кахексії (хвороба Сіммондса), хворобі Іценко-Кушинга. Діагностика. Лікування.	2	
8.	Психічні розлади при злоякісних екстрацеребральних пухлинах. Діагностика. Лікування.	2	
9.	Психічні розлади при дії надвисокочастотних електромагнітних коливань.	2	
10.	Психічні розлади при дії іонізуючих випромінювань (гостра та хронічна променева хвороба). Діагностика. Лікування.	2	
11.	Психічні розлади при опіковій хворобі. Діагностика. Лікування.	2	
12.	Психічні розлади внаслідок надзвичайних ситуацій (стихійне лихо, катастрофи, воєнні дії).	2	
13.	Психічні розлади при хворобах обміну речовин і станах виснаження (хвороби нирок, аліментарна дистрофія, цукровий діабет). Діагностика. Лікування.	2	
14.	Соматизовані депресії. Діагностика. Лікування.	2	
15.	Дисморфофобія і дисморфоманія. Діагностика. Лікування.	2	
16.	Розлади статевої сфери (статевої ідентифікації, статевої переваги, статевої орієнтації). Діагностика. Лікування.	2	
17.	Психофармакотерапія. Нейролептики седативної дії, антипсихотичної дії, коректори поведінки. Показання для застосування, механізм дії, побічні ефекти і ускладнення.	2	
18.	Психофармакотерапія. Антидепресанти стимулюючої дії, седативної дії, збалансованої дії. Показання до застосування, механізм дії, побічні ефекти і ускладнення.	2	
19.	Психофармакотерапія. Транквілізатори седативної дії, денні транквілізатори, зі снодійним ефектом. Показання для застосування, механізм дії, побічні ефекти.	2	
20.	Психофармакотерапія. Психостимулятори. Показання для застосування. Побічні ефекти і ускладнення.	2	
21.	Психофармакотерапія. Ноотропні препарати. Показання для застосування побічні дії.	2	
22.	Електросудомна терапія. Інсулінокоматозна терапія. Показання для застосування.	2	
23.	Немедикаментозна терапія хворих на психічні розлади (депривація сну, фототерапія, лазерна терапія, голкорексфлексотерапія).	1	
24.	Психотерапія і соціотерапія. Методи психотерапії (сугестивні, навіювання у стані неспання, аутотренінг, поведінкова терапія, когнітивна терапія, особистісно – орієнтована психотерапія, групова психотерапія, сімейна психотерапія, психоаналітичні методи).	2	
25.	Реабілітація психічно хворих. Завдання, принципи, етапи.	1	
26.	Психогігієна і психопрофілактика. Завдання, види психопрофілактики (первинна, вторинна, третинна).	1	
27.	Права психічно хворих. Закон України „Про психіатричну допомогу”.	1	

Всього: 50 годин

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

- Виступи на науковому студентському гуртку.
- Участь у наукових конференціях.

- Публікація доповідей у вигляді тез та статей у періодичній науковій пресі (журнали, збірники наукових праць).
- Виготовлення наочності згідно навчальних програм (таблиці, муляжі, наочні приладдя, графологічні схеми практичних занять).
- Написання рефератів

15. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Визначення предметів психіатрія і наркологія. Завдання психіатрії і наркології. Зв'язок психіатрії і наркології із загальною медициною.
2. Сучасні погляди на етіологію і патогенез психічних захворювань. Взаємовідношення "ендогенного" і "екзогенного" в структурі психозу.
3. Клініко-психопатологічний метод обстеження психічнохворих.
4. Роль генетичних факторів в етіології психічних захворювань.
5. Експериментально-психологічні методи дослідження та їх значення в діагностиці психічних захворювань.
6. Організація психіатричної допомоги в Україні.
7. Організація наркологічної допомоги в Україні.
8. Структура психіатричної лікарні.
9. Показання та протипоказання для госпіталізації в психіатричну лікарню.
10. Структура і завдання психоневрологічного диспансеру.
11. Патологія відчуттів і сприйняття.
12. Ілюзії і галюцинації. Класифікація.
13. Психосенсорні розлади, їх діагностичне значення.
14. Психічний автоматизм, клінічні прояви, діагностичне значення.
15. Психопатологічні синдроми порушення сприйняття, їх діагностичне значення.
16. Психопатологія пам'яті.
17. Психопатологічні синдроми порушення пам'яті, їх діагностичне значення.
18. Психопатологія мислення. Основні клінічні прояви патології мислення.
19. Атактична мовна безладність (сплутаність), її діагностичне значення.
20. Аментивна мовна безладність (сплутаність), її діагностичне значення.
21. Маніакальна мовна безладність (сплутаність), її діагностичне значення.
22. Хореатична мовна безладність (сплутаність), її діагностичне значення.
23. Хворобливі ідеї : класифікація, діагностичне значення.
24. Маячні ідеї: класифікація за змістом і структурою, діагностичне значення.
25. Психопатологічні синдроми порушеного мислення, їх діагностичне значення.
26. Психопатологія інтелекту: дефективний ментальний рівень.
27. Види недоумства, їх діагностичне значення.
28. Психопатологічні синдроми порушеного інтелекту: класифікація, клініка.
29. Психопатологія почуттів та емоцій.
30. Психопатологічні синдроми розладів афективної сфери, їх діагностичне значення.
31. Психопатологія волі та інстинктів.
32. Психопатологічні синдроми порушеної волі та інстинктів, їх діагностичне значення.
33. Типи порушення свідомості : класифікація психопатологічних синдромів.
34. Психопатологічні синдроми із загальним порушенням свідомості : класифікація, клінічна характеристика, діагностичне значення.
35. Психопатологічні синдроми із потьмаренням (сплутаністю) свідомості : класифікація, діагностичне значення.
36. Психопатологічні синдроми із звуженням поля свідомості: класифікація, діагностичне значення.
37. Психопатологічні синдроми з частковим порушенням свідомості : класифікація і діагностичне значення.
38. Деліріозний синдром: клініка і діагностичне значення.

39. Аментивний синдром: клініка і діагностичне значення.
40. Онейроїдний синдром: клініка і діагностичне значення.
41. Хореатичний (“гострого маячення”) синдром: клініка і діагностичне значення. Невідкладна медична допомога при хореатичному збудженні.
42. Синдром присмеркового (сутінкового) стану свідомості: клініка і діагностичне значення.
43. Синдром амбулаторного автоматизму: клініка і діагностичне значення.
44. Фізіологічний і патологічний афект: клініка, диференційний діагноз і діагностичне значення.
45. Синдром Кандинського-Клерамбо: клініка і діагностичне значення.
46. Галюцинаторний синдром: клініка і діагностичне значення.
47. Іпохондричний синдром (нігілістичний): клініка і діагностичне значення.
48. Амнестичний і Корсаковський синдроми: клініка і діагностичне значення.
49. Маячні синдроми: класифікація, клініка і діагностичне значення. Невідкладна медична допомога при гострому галюцинаторно-параноїдному збудженні.
50. Синдром розумової відсталості: етіологія, класифікація, клініка і діагностичне значення.
51. Дементний синдром: класифікація, клініка і діагностичне значення.
52. Маніакальний синдром: клініка і діагностичне значення.
53. Депресивний синдром: клініка і діагностичне значення.
54. Синдром ажитованої депресії: клініка і діагностичне значення. Надання невідкладної медичної допомоги.
55. Психотичний і непсихотичний варіанти депресивного синдрому: клініка і діагностичне значення.
56. Дисфоричний синдром: клініка і діагностичне значення.
57. Кататонічний синдром: клініка і діагностичне значення. Невідкладна медична допомога.
58. Гебефренічний синдром: клініка і діагностичне значення. Невідкладна медична допомога.
59. Апато-абулічний синдром: клініка і діагностичне значення.
60. Психоорганічний синдром : клініка і діагностичне значення.
61. Судомні синдроми: клініка, диференційний діагноз і діагностичне значення.
62. Неврастенічний синдром: класифікація, клініка і діагностичне значення.
63. Істеричний синдром: клініка і діагностичне значення. Невідкладна медична допомога.
64. Синдром нав'язливих (причепливих) станів: клініка і діагностичне значення.
65. Астенічний синдром: клініка і діагностичне значення.
66. Синдром інтрапсихічної атаксії (дискордантність): клініка і діагностичне значення.
67. Поняття провідного (ведучого) і головних симптомів у клініці психічних захворювань, діагностичне значення. Визначення психозу.
68. Шизофренія: епідеміологія, етіологія і патогенез. Основні клінічні прояви.
69. Ядерні форми шизофренії: класифікація, клініка, діагностика, лікування (рецепти).
70. Типи перебігу шизофреній.
71. Основні принципи лікування хворих на шизофренію.
72. Експертиза і соціально-трудова реабілітація хворих на шизофренію.
73. Маніакально-депресивний психоз: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування (рецепти).
74. Маніакальний стан: клініка, діагностика, лікування (рецепти). Невідкладна медична допомога.
75. Депресивний стан: клініка, діагностика, лікування (рецепти). Невідкладна медична допомога.
76. Сомато-вегетативні ознаки маніакально-депресивного психозу.
77. Епілепсія: етіологія, класифікація клінічних проявів, постійні і періодичні психічні розлади.

78. Клінічні картина великого судомного нападу.
79. Психічні еквіваленти при епілепсії: клініка, діагностика, лікування (рецепти). Невідкладна медична допомога.
80. Постійні психопатологічні ознаки епілепсії: класифікація, клініка, діагностика, лікування (рецепти).
81. Епілептичний статус. Надання невідкладної медичної допомоги (рецепти).
82. Принципи лікування та експертизи хворих на епілепсію (рецепти).
83. Інфекційні психози: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика та лікування (рецепти).
84. Інфекційний психоз, хореатична форма ("гостре маячення"): клініка, діагностика, інтенсивна терапія (рецепти).
85. Психічні розлади при енцефалітах: клініка, діагностика, лікування (рецепти).
86. Психопатологічні розлади у хворих на СНІД: клініка, діагностика, лікування (рецепти).
87. Сифілітичні психози: класифікація, клініка, діагностика, лікування (рецепти).
88. Прогресивний психоз: етіологія, класифікація, клініка, діагностика, лікування (рецепти).
89. Ранні травматичні психози: патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування (рецепти).
90. Пізні травматичні психози: патогенез, класифікація, клініка, діагностика, лікування (рецепти).
101. Психопатологія віддалених наслідків черепно-мозкових травм: клініка, діагностика, лікування (рецепти).
102. Діагностика і експертиза алкогольного сп'яніння.
103. Алкоголізм: патогенез, клініка, перебіг, діагностика, лікування (рецепти) і профілактика.
104. Психічні порушення при алкоголізмі: акцентуація характеру, деградація особистості, психопатизація, енцефалопатія, деменція.
105. Стадії розвитку алкоголізму: клініка, діагностика, лікування (рецепти).
106. Соматичні і неврологічні ознаки алкоголізму.
107. Диференційний діагноз алкоголізму і побутового пияцтва.
108. Надання невідкладної допомоги при важкому ступені алкогольної інтоксикації (рецепти).
109. Невідкладна медична допомога при алкогольному абстинентному синдромі.
110. Інтоксикаційні психози: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування (рецепти).
111. Алкогольні психози: патогенез, класифікація, перебіг.
112. Гострі алкогольні психози: класифікація, клініка, діагностика, лікування (рецепти).
113. Невідкладна медична допомога при гострому алкогольному делірії ("біла гарячка").
114. Хронічні алкогольні психози: класифікація, клініка, діагностика, лікування (рецепти).
115. Алкогольні енцефалопатії: класифікація, клініка, діагностика, лікування (рецепти).
116. Методи лікування хворих на алкоголізм (рецепти).
117. Наркоманії і токсикоманії. Визначення понять. Класифікація психоактивних речовин, які зумовлюють психічні і поведінкові розлади.
118. Опійна наркоманія: класифікація опіатів, клініка, перебіг, лікування (рецепти).
119. Гашишна наркоманія: клініка, лікування (рецепти).
120. Наркоманії внаслідок вживання снодійних речовин (барбітуратів): клініка, діагностика, лікування, профілактика, реабілітація.
121. Амфетамінова наркоманія: клініка, діагностика, лікування, профілактика, реабілітація.
122. Кокаїнова наркоманія: клініка, діагностика, лікування, профілактика, реабілітація.
123. Наркоманії внаслідок вживання психостимуляторів: клініка, діагностика, лікування, профілактика, реабілітація.
124. Наркоманія внаслідок вживання галюциногенів: клініка, діагностика, лікування, профілактика, реабілітація.

125. Наркоманії внаслідок вживання летких речовин: клініка, діагностика, лікування, профілактика, реабілітація.
126. Наркоманії внаслідок вживання седативних засобів: клініка, діагностика, лікування, профілактика, реабілітація.
127. Основні принципи і методи лікування наркоманій і токсикоманій.
128. Психічні розлади при захворюваннях серцево-судинної системи: клініка, лікування
129. Психічні розлади при захворюваннях травного тракту: клініка, лікування (рецепти).
130. Психічні розлади при захворюваннях ендокринної системи (ендокринопатіях): клініка, лікування (рецепти).
135. Психічні розлади при церебральному атеросклерозі: клініка, класифікація, діагностика, лікування (рецепти).
136. Інволюційні (передстаречі) психози: клініка, класифікація, діагностика, лікування (рецепти).
137. Інволюційна меланхолія: клініка, діагностика, лікування (рецепти).
138. Інволюційні маячні психози: клініка, діагностика, лікування (рецепти).
139. Старечі (сеньільні) психози: клініка, діагностика, лікування (рецепти). Надання невідкладної медичної допомоги при метушливому старечому збудженні.
140. Психічні розлади при атрофічних процесах головного мозку: хвороба Альцгеймера, хвороба Піка, хвороба Паркінсона, хорея Гентінгтона, клініка, діагностика, лікування.
141. Розумова відсталість: визначення поняття, класифікація, клініка, діагностика, лікування, експертиза і профілактика.
142. Розлади зрілої особистості і поведінки у дорослих (психопатії): клініка, класифікація, роль соціально-гігієнічних заходів у профілактиці психопатій.
143. Психопатії, що розвиваються на основі слабого типу ВНД: класифікація, клініка, перебіг, діагностика, лікування (рецепти) і профілактика.
144. Психопатії, що розвиваються на основі сильного типу ВНД: класифікація, клініка, перебіг, діагностика, лікування (рецепти) і профілактика.
145. Невротичні розлади: визначення поняття, етіологія, патогенез, класифікація.
146. Неврастенія: класифікація, клініка, перебіг, діагностика, лікування (рецепти) і профілактика.
147. Дисоціативні (конверсійні) розлади (істерія): класифікація, клініка, перебіг, діагностика, лікування (рецепти) і профілактика.
148. Обсесивно – компульсивний розлад (невроз нав'язливих станів): класифікація, клініка, перебіг, діагностика, лікування (рецепти) і профілактика.
149. Реактивні психози: класифікація, клініка, перебіг, діагностика, лікування (рецепти) і профілактика.
150. Гострі реактивні психози: класифікація, клініка, перебіг, діагностика, лікування (рецепти).
151. Затяжні реактивні психози: класифікація, клініка, перебіг, діагностика, лікування
152. Істеричні форми реактивних психозів: класифікація, клініка, перебіг, діагностика, лікування (рецепти) і профілактика, експертиза.
153. Надання невідкладної медичної допомоги при істеричному збудженні.
154. Основні методи лікування психічнохворих.
155. Психотропні препарати: загальна характеристика, класифікація.
156. Нейролептики: класифікація, клінічна дія, показання та протипоказання для їх призначення
157. Нейролептики: побічні дії і ускладнення. Невідкладна медична допомога (рецепти).
158. Антидепресанти: класифікація, клінічна дія, показання та протипоказання для їх призначення (рецепти).
159. Транквілізатори: класифікація, клінічна дія, показання та для їх призначення (рецепти).
160. Ноотропні препарати: показання для їх призначення (рецепти).
161. Психостимулянти: показання та протипоказання для їх призначення (рецепти).
162. Протисудомні препарати: класифікація, клінічна дія, показання для їх призначення
163. Інсулінотерапія: методи, показання та протипоказання для їх призначення (рецепти).

- 164.Електро-судомна терапія: показання та протипоказання для їх призначення (рецепти).
- 165.Психотерапія: методи, показання для застосування.
- 166.Соціально-трудова реабілітація для психічнохворих.
- 167.Основні принципи трудової, військової та судово-психіатричної експертизи.
- 168.Оформлення направлення в психіатричний чи наркологічний стаціонар умови госпіталізації психічно хворого.
- 169.Психічні розлади при опіковій хворобі: клініка, діагностика, лікування (рецепти).
- 170.Психічні розлади внаслідок надзвичайних ситуацій (стихійні лиха, катастрофи, воєнні дії): клініка, діагностика, лікування (рецепти).
- 171.Психічні розлади при променевої хворобі: клініка, діагностика, лікування (рецепти).
- 172.Психічні розлади при дії надвисокочастотних електромагнітних коливань: клініка, діагностика, лікування (рецепти).
- 173.Психічні розлади при злоякісних екстрацеребральних пухлинах: клініка, діагностика, лікування (рецепти).

16. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА РОБІТ ДО ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

1. Клініко-психопатологічний метод обстеження психічно хворого.
2. Параклінічні методи обстеження психічнохворих та інтерпретація результатів.
3. Обстеження соматичного і неврологічного стану психічно хворого.
4. Визначення стану свідомості.
5. Виявлення типу порушення свідомості.
6. Утримування збудженого психічно хворого для введення заспокійливих медикаментів.
7. Оформлення направлення у психіатричний або наркологічний стаціонар.
8. Нагляд, догляд та транспортування психічно хворого.
9. Діагностика синдромів з потьмаренням (сплутаністю)свідомості.
10. Діагностика розладів сприйняття.
11. Діагностика амнестичних розладів.
12. Діагностика маячних синдромів.
13. Діагностика природженого і набутого недоумства.
14. Діагностика афективних розладів.
15. Діагностика ефекторно-вольових розладів.
16. Діагностика судомного синдрому.
17. Виявлення клінічних проявів основних психічних захворювань (згідно з програмою).
18. Показання, протипоказання та побічні дії психотропних лікарських засобів.
19. Класифікація психотропних лікарських засобів.
20. Діагностика основних форм невротичних розладів.
21. Диференційовані методи лікування невротичних розладів.
22. Методи психотерапії.
23. Методи інсулінотерапії та електросудомної терапії хворих на психічні розлади.
24. Годування психічнохворих, які самостійно не приймають їжу.
25. Діагностика розладів особистості і поведінки у дорослих (психопатії).
26. Експрес-діагностика і надання невідкладної психіатричної допомоги при таких психопатологічних станах:
 - 26.1. галюцинаторно-параноїдному (синдромі) збудженні;
 - 26.2. маніакальному збудженні;
 - 26.3. депресивному (меланхолічному) збудженні;
 - 26.4. кататонічному збудженні;
 - 26.5. гебефренічному збудженні;
 - 26.6. епілептичному збудженні;
 - 26.7. хореатичному (“гостре маячення”) збудженні;
 - 26.8. істеричному збудженні;
 - 26.9. психопатичному збудженні;
 - 26.10. панічному збудженні;

- 26.11. еретичному збудженні;
- 26.12. важких психотичних депресивних станах;
- 26.13. фебрильній шизофренії (гострий гіпертоксичний синдром);
- 26.14. епілептичному присмерковому стані свідомості;
- 26.15. епілептичному статусі;
- 26.16. гострій алкогольній інтоксикації (алкогольному сп'янінні);
- 26.17. абстинентному алкогольному синдрому;
- 26.18. гострому алкогольному делірії (біла гарячка);
- 26.19. психічних розладах внаслідок надзвичайних ситуацій невротичні і психотичні форми, паніка);
- 26.20. побічній дії і ускладненнях при лікуванні нейролептиками (токсико-алергічні реакції, пароксизмальний екстрапірамідний синдром, злоякісний нейролептичний синдром).

17. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ

Форми контролю і система оцінювання здійснюються відповідно до вимог програми дисципліни та Інструкції про систему оцінювання навчальної діяльності студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу, затвердженої МОЗ України (2005).

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять і включає перевірку знань, вмінь та контроль опанування студентами практичних навичок, які передбачені методичними вказівками з відповідних тем, з використанням усного опитування тестів і задач. Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями.

Необхідно застосовувати види об'єктивного (стандартизованого) контролю теоретичної та практичної підготовки студентів. Рекомендується застосовувати такі засоби діагностики рівня підготовки студентів: усне опитування (індивідуальне, фронтальне, групове); письмовий контроль (вирішення клінічних задач, написання учбової історії хвороби, рефератів, доповідей); тестовий контроль (поточний і модульний).

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за багатобальною шкалою з використанням прийнятих у ВНЗ та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми. Студент має отримати оцінку з кожної теми.

Підсумковий контроль здійснюється по завершенню вивчення модуля. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою та при вивченні модуля набрали не менше **70** балів.

Форма проведення підсумкового модульного контролю має бути стандартизованою і включати контроль теоретичної та практичної підготовки із застосуванням видів об'єктивного (стандартизованого) контролю (тестових завдань, клінічних задач).

18. ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТА З ДИСЦИПЛІНИ

Порядок, методика та критерії оцінювання поточної навчальної діяльності, методика, оцінювання з дисципліни в цілому).

Оцінювання модуля

Оцінка за модуль визначається на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (ПМК) (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати під час вивчення кожного модуля, становить 200, у тому числі:

за поточну навчальну діяльність - 120 балів;

за результатами підсумкового модульного контролю - 80 балів.

Таким чином, частки результатів оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового модульного контролю становлять відповідно 60% та 40%.

Оцінювання поточної навчальної діяльності

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою для вивчення теми. Студент повинен отримати **оцінку з кожної теми**. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі.

Вага кожної теми у межах одного модуля в балах має бути однаковою, але може бути різною для різних модулів однієї дисципліни і визначатися кількістю тем у модулі.

Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної та практичної підготовки.

Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну діяльність під час вивчення модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі (остання тема – підсумковий модульний контроль не враховується) з додаванням балів за індивідуальне завдання студента, **але не більше 120 балів**.

Мінімальна кількість балів за модуль, яку повинен набрати студент при його вивченні для допуску до підсумкового модульного контролю, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі.

Оцінка поточної навчальної діяльності

При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за 4-ри бальною традиційною шкалою, які потім конвертуються у бали залежно від кількості тем у модулі. У програмі застосована така система конвертації традиційної оцінки у бали:

Традиційна оцінка	Конвертація у бали
“5”	4
“4”	3,5
“3”	2,5
“2”	0

Розподіл балів, які присвоюються студентам (з примітками: - про максимальну і мінімальну кількість балів за вивчення модуля, - про конвертацію балів у традиційні оцінки "5", "4", "3", "2" при засвоєнні теми модуля; - про мінімальну кількість балів для допуску до підсумкового модульного контролю (ПМК); - про мінімальну кількість балів за складання модульного контролю).

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість тем практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість за поточну навч. підприємств балів*
			Традиційні оцінки				Мінім.к-сть балів за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3"	"2"		
Модуль 120/4	7	29	4	3,5	2,5	0	4	72,5

Оцінювання самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час підсумкового модульного контролю

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ПРИСВОЮВАНИХ СТУДЕНТАМ

№ з.п.	№ Модуля (поточна навчальна діяльність)	Максимальна кількість балів
1.	Модуль (поточна навчальна діяльність)	
	Змістовий модуль 1	8
	Тема 1	4
	Тема 2	4
	Змістовий модуль 2	32
	Тема 3	4
	Тема 4	4
	Тема 5	4
	Тема 6	4
	Тема 7	4
	Тема 8	4
	Тема 9	4
	Тема 10	4
	Змістовий модуль 3	20
	Тема 11	4
	Тема 12	4
	Тема 13	4
	Тема 14	4
	Тема 15	4
	Змістовий модуль 4	12
	Тема 16	4
	Тема 17	4
	Тема 18	4
	Змістовий модуль 5	16
	Тема 19	4
	Тема 20	4
	Тема 21	4
	Тема 22	4
	Змістовий модуль 6	12
	Тема 23	4

	Тема 24	4
	Тема 25	4
	Змістовий модуль 7	16
	Тема 26	4
	Тема 27	4
	Тема 28	4
	Тема 29	4
	Кількість балів за індивідуальну СРС	4
	Разом змістові модулі та ІСРС	120
	Тема 30. ПМК	80
	РАЗОМ сума балів	200

Для підсумкового модульного контролю **максимальна кількість балів, яку студент може набрати** за поточну навчальну діяльність, складає **120 балів**. (Множимо кількість тем у модулі на максимальний бал за кожну тему і додаємо бали за індивідуальну самостійну роботу студента: $29 \text{ тем} \times 4 \text{ бали} = 116 \text{ балів}$ і додаємо 4 бали за індивідуальну самостійну роботу.)

Максимальна кількість балів за самостійну роботу студента – **4 бали**.

Мінімальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента – **72 бали**.

Множимо кількість тем у модулі на мінімальний бал за кожну тему: $29 \text{ тем} \times 2,5 \text{ бали} = 72,5 \text{ балів}$ і додаємо 4 бали за індивідуальну самостійну роботу).

Студент допускається до підсумкового модульного контролю при виконанні умов навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше 72 балів.

1. При засвоєнні теми **модуля** за традиційною системою студенту присвоюються бали: „5” – 4 бали, „4” – 3,5 балів, „3” – 2,5 балів, „2” – 0 балів.
2. При оцінюванні **індивідуальних завдань** студента за традиційною системою присвоюються бали: „5” – 4 бали, „4” – 3 бали, „3” – 2 бали, „2” – 0 балів.

Підсумковий модульний контроль зараховується студенту, якщо він набрав при підсумковому контролі не менше 50 балів.

Для підсумкового модульного контролю **максимальна кількість балів, яку студент може набрати** за поточну навчальну діяльність, складає **120 балів**. (Множимо кількість тем у модулі на максимальний бал за кожну тему: $29 \text{ тем} \times 4 \text{ балів} = 116$. Мінімальна кількість балів за індивідуальну самостійну роботу студента – **4 бали**

Мінімальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента – **72 бали**. Множимо кількість тем у модулі на мінімальний бал за кожну тему: $29 \text{ тем} \times 2,5 \text{ балів} = 72,5 \text{ бали}$.

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1. Базова

1. Гавенко В.Л.. Психіатрія і наркологія– Київ, 2011.
2. Психіатрія /за ред. проф. О.К. Напреєнка. – Київ: Здоров'я 2011. – 527 с.
3. Психіатрія і наркологія: підручник (ВНЗ III-IV р.а.) /Г.Т. Сонник, О.К. Напреєнко, А.М. Скрипніков та ін.; за ред. О.К. Напреєнка. – 3-є вид., випр. – К.: Медицина, 2017. – 424 с.
4. Психопатологічні синдроми/ С.М.Русіна, В.Г.Деркач, Р.І.Рудницький, Н.С.Карвацька, О.С.Юрценюк, С.Д.Савка, Р.А.Нікоряк// Чернівці: БДМУ, 2017. –128 с. Рекомендовано Вченою радою ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», протокол №6 від 22.12.2016 р.
5. Сонник Г.Т. Психіатрія: підручник – /Г.Т. Сонник, О.К. Напреєнко, А.М. Скрипніков. – К.: Здоров'я, 2006. – 432 с.

19.2 ДОПОМІЖНА

1. Авруцкий Г.Я., Недува А.А. Лечение психически больных: Руководство для врачей. – 2-е изд., перераб. и дополн. – М.: Медицина, 1988.
2. Александровский Ю.А. Пограничные психические расстройства. – М., 1993.
3. Алкоголизм: Руководство для врачей // Под ред. Г.В.Морозова. – М., 1988.
4. Бабаян ЭА., Гонопольский М.Х. Наркология. – М., 1987.
5. Башина В.М. Ранняя детская шизофрения. – 2 изд. – М., 1989.
6. Вальдман А.В., Александровский Ю.А. Психофармакотерапия невротических расстройств. – М., 1987.
7. Врачебно-трудовая экспертиза при психических болезнях. – Минск, 1990.
8. Вроно М.Ш. Шизофрения у детей и подростков: (Особенности клиники и течения). – М., 1971.
9. Гурьева В.А., Гиндикин В.Я. Юношеские психопатии и алкоголизм. – М., 1980.
10. Дворкина М.И. Инфекционные психозы. – М., 1975.
11. Дишук І.П., Деркач В.Г., Курик В.І. Загальна психопатологія. – Чернівці, 1996.
12. Дишук І.П., Деркач В.Г., Курик В.І., Рудницький Р.І., Русіна С.М. Невідкладна допомога в психіатрії. Навчальний посібник. – Чернівці, 2002. – 63 с.
13. Добржанская А.К. Психические и нейрофизиологические нарушения при эндокринных заболеваниях. – М., 1973.
14. Завилянский И.Я., Блейхер В.М., Крук И.В. Психиатрический диагноз. – К., 1989.
15. Залеский Х.С. История олигофренопедагогики. – М., 1974.
16. Исаев Д.И. Психическое недоразвитие у детей. – Л., 1982.
17. Кабанов М.М. Реабилитация психически больных. – Л., 1985.
18. Калинин С.С. Психические нарушения при отдаленных последствиях черепно-мозговой травмы. – Л., 1974.
19. Каплан Г.И., Сэдок Б.Дж. Клиническая психиатрия. В 2т. Т.1. Пер. с англ. – М.: Медицина, 1994.
20. Каплан Г.И., Сэдок Б.Дж. Клиническая психиатрия. В 2т. Т.2. Пер. с англ. – М.: Медицина, 1994.
21. Карвасарский Б.Д. Неврозы: Руководство для врачей. 2-е изд. М., 1990.
22. Классификация психических и поведенческих расстройств: клинические описания и указания по диагностике. – К.: Факт, 1999. – 272с. (МКБ-10).
23. Клиническая психиатрия / Под ред. Н.Е.Бачерикова. – К.: Здоровья, 1989.
24. Клиническая психиатрия: пер. с англ.// гл.ред. Т.Б.Дмитриева. – М., 1998.
25. Кожлей И.Я., Сидоров П.И. Профилактика алкоголизма. – М., 1986.
26. Коркина М.В. Дисморфомания в подростковом и юношеском возрасте. – М., 1984.
27. Коркина М.В., Лакосина Н.Д., Личко А.Е., Сергеев И.И. Психиатрия. – М., 2001.
28. Коркина М.В., Цивильно М.А., Мерилов В.В. Нервная анорексия. – М., 1986.
29. Критерії діагностики і лікування психічних розладів та розладів поведінки у дорослих. – Харків: РВФ „Арсис”, 2000. – 303 с.
30. Критерії діагностики та принципи лікування розладів психіки і поведінки у дітей та підлітків. – Харків: Фаліо, 2001. – 271 с.
31. Критская В.П., Мелешко Т.К., Поляков Ю.Ф. Патология познавательной деятельности при шизофрении: мотивация, общение, познание. – М., 1991.
32. Кузнецов В.М., Чернявський В.М. Психіатрія. – К., 1993
33. Лакуста В.М. Методы лечения алкоголизма. – Кишнев, 1987.
34. Леонгард К. Акцентуированные личности. – Киев, 1981.
35. Лисицин Ю.П., Сидоров П.И. Алкоголизм. – М., 1990.
36. Личко А.Е. Психопатии и акцентуации характера у подростков. – Изд. 2-е доп. и перераб. – Л.: Медицина, 1983.
37. Личко А.Е. Шизофрения у детей и подростков. – Л., 1989.
38. Невзорова Т.А. Лекции по психиатрии. – М., 1976.
39. Нервно-психические расстройства экзогенно-органической природы. – М., 1975.
40. Николаева В.В. Влияние хронической болезни на психику. – М., 1987.

41. Нуллер Ю.Л., Михайленко М.Н. Аффективные психозы.
42. Пантелеева Г.П., Цуцельновская М.Я., Беляев Б.С. Гебоидная шизофрения. – М., 1986.
43. Полищук И.А., Булахова Л.А. Клиническая генетика в психиатрии. – Киев, 1981.
44. Психогении в экстремальных условиях // Ю.А.Александровский и др. – М., 1987.
45. Пятницкая И.Н. Клиническая наркология. – М., 1975.
46. Пятницкая И.Н. Наркомании. – М., 1994.
47. Ранняя диагностика психических заболеваний // Под ред. В.М.Блейхера. – Киев, 1989.
48. Руководство по психиатрии: в 2-х Т. / Под ред. Г.В.Морозова. – М., 1988.
49. Рыбальский М.И. Иллюзии и галлюцинации. – Баку, 1983.
50. Свядощ А.М. Неврозы. – М., 1993.
51. Сметанников П.Г. Психиатрия. – СПб., 1997.
52. Сонник Г.Т., Дищук І.П., Синиця В.Г., Танаскова І.П. Короткий тлумачний словник психіатричних термінів. Полтава-Чернівці, 1993.
53. Сосин М.К., Мысько Г.Н., Гуревич Я.Л. Немедикаментозные методы лечения алкоголизма. – К., 1986.
54. Справочник врача психиатра / Под ред. Г.Л.Воронкова. – К., 1990.
55. Справочник по психиатрии / Под ред. А.В.Снежневского. – М., 1985.
56. Сухарева Г.Е. Клинические лекции по психиатрии детского возраста. – Т.1-3, М., 1955-1965.
57. Тиганов А.С. Фебрильная шизофрения. – М., 1982.
58. Тополянский В.Д., Струковская М.В. Психосоматические расстройства. – М., 1986.
59. Ушаков Г.К. Пограничные нервно-психические расстройства. – 2-е изд. – М., 1987.
60. Целебеев Б.А. Психические нарушения при соматических заболеваниях. – М., 1972.
61. Шанько Г.Р. Генерализованный тик (болезнь Жиль де ля Туретта) у детей и подростков. – Минск, 1979.
62. Шизофрения. Мультидисциплинарное исследование // Под ред. А.В.Снежневского. – М., 1972.

19.3 НОРМАТИВНА БАЗА

1. Закон України “Про психіатричну допомогу” (22 лютого 2000).

Інформаційні ресурси

1. <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/>
2. <http://www.bsmu.edu.ua/>
3. <http://moodle.bsmu.edu.ua/>

20. УКЛАДАЧ ДОВІДНИКА ДЛЯ СТУДЕНТА (СИЛАБУСУ)

Русіна Світлана Миколаївна – доцент кафедри, к. мед. н.